

# HEADLINES

## RADIO SHOW

TACKLING FASCINATING MODERN  
CONTROVERSIES FROM  
A HALACHIC PERSPECTIVE

*with*

DOVID LICHTENSTEIN

# Iran War

Shiur# 517 | June 21<sup>st</sup> 2025



## שלח / אמרות \_\_\_\_\_ רמט

שנאמר: "ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ"<sup>18</sup>. ועוד ירמוז באמרו שהיא "בת טובים", שהאבות הקדושים התגוררו בה והכירו קדושתה וטובה!

### טובה הארץ מאד מאד (יד, ז)

יהושע בן נון וכלב בן יפונה קמו לסתור ולהכחיש דיבת חבריהם, והצהירו שאין הארץ אוכלת יושביה, כי אווירה טובה, והיא זבת חלב ודבש<sup>19</sup>. ויש להבין מהו לשון "מאד מאד". פירוש נפלא — ומוחשי כל כך — מצאנו בספר "העמק דבר", והנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל מפנה אליו בכמה מקומות בספרו<sup>20</sup>: אכן, אין בעולם ארץ כארץ ישראל! אך, באמת, האם אווירה כאוויר שווייץ, האם יש בה פירות כבקליפורניה, מים כבטורקיה, נפט כבכווייט, יהלומים כבקונגו, זהב כבדרום אפריקה? איך תובן טובתה הייחודית של הארץ?

לתשובה, נקדים שאלה: מי נהנה יותר מארוחה טובה, עשיר מופלג או אדם מן השורה? אין ספק שאדם רגיל נהנה יותר, כי אינו מורגל בארוחות יוקרה. על אותו משקל, הישראלים נהנים מאווירה של שווייץ. ואילו השווייצרים רגילים, ואינם מודעים כלל לסגולת ארצם...

מעתה נבין את סגולתה של ארץ ישראל והייחודיות שבה: יש ארצות הגדושות בתכונה מסויימת, מים או שמש, אוויר פסגות או פירות בשפע. ויש החסרות כל טובה, צחיחות ודלות. ייחודית היא ארצנו, שיש בה הכל — ואין בה תכונה קבועה. יש עונה גשומה, ועונה שחונה. קיץ קשה, וקיץ קל. יכול מבורך, ודל. הכל בכל. ואז מרגישים אנו שבעתיים בטובה, ומודעים לה. והיא מתחדשת בעינינו תדיר: "טובה הארץ מאד", ושוב: "מאד"...

וכל זה למה? משתי סיבות: האחת, כדי שנודה לבוראנו בכל פעם מחדש, בהכרת תודה, וכטעם ברכת "שהחיינו" מתפעמת על פרי חדש. והסיבה השנייה, והעיקרית: כדי שנדע ונכיר שנתונים אנו ביד הבורא יתברך. ברצונו תהיה השנה מבורכת, וברצונו תהא שחונה. ובנו תלוי הדבר: "אם שמוע תשמעו אל מצוותי... ונתתי מטר ארצכם בעיתו, ואספת דגנך ותירושך ויצהרך. השמרו לכם פן יפתה לבבכם... ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה"<sup>21</sup>. ונמצאנו נושאים עין לשמים, ומשפרים מעשינו

18. ישעיה ס, כא. ובשעיה לג, כד: "העם היושב בה נשוא עוון", וראה כתובות קיא ע"א.

19. רמב"ן.

20. בראשית א, לא. ג, ת. במדבר לב, יא.

21. דברים יא, יג-טז.



## **רמב"ם הלכות מלכים פרק ו' הלכה ז**

כשצריך על עיר לתפשה, אין מקיפין אותה מארבע רוחותיה אלא משלש רוחותיה, ומניחין מקום לבורח ולכל מי שירצה להמלט על נפשו, שנאמר ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה מפי השמועה למדו שבכך צוהו.

### **שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן עד**

אח"כ נודע לי שכוונת כתר"ה היה שאולי שמאחר שבדין זה אנו אומדין איכות החיים ומתירין בשב ואל תעשה שלא לרפאות חולה, יש אולי לחוש שרשעים יקחו זה כמקור שיכולים להוסיף עוד חלוקים באיכות החיים, לומר שאין צריך לרפאות אחד שר"ל שוטה או אחד שר"ל היה באסון והוזק ונעשה כדומם וכדומה. והנה באמת לא ראיתי מקום לטעות בדברי שליכא חיוב לרפאות למי שהוא שוטה שנחלה ולמי שאינשי דלא מעלי אומרין על איזה אינשי שאין דעתם כראוי כל כך שהם רק כמו ירק שאין לרפאותן כשנחלו באיזו מחלה כשאין לו יסורין והריפוי הוא כדי שיהיה בריא ויוכל לחיות זמן הרבה, דודאי פשוט וברור וידוע לכל בן תורה ויר"ש שמחוייבין לרפאות להציל במה שאפשר לכל אדם בלא שום חלוק בחכמתו ובדעתו, ואף ענין קדימה ליכא אלא במה שתנן במתני' דסוף הוריות (י"ג ע"א), ואף באלו קשה לעשות מעשה בלא עיון גדול. ואף באופן שיודעין שלפי הדין יש קדימה ודאי הוא דוקא כששוין בזמן, ויש להרופא לילך למי שנקרא קודם שהרי תיכף נתחייב לילך לשם ולהשני שלא נקרא עדיין לא נתחייב עד שנקרא. ורק אם השני הוא חולה קשה מהראשון יש לו לילך להשני מאחר שהוא חולה ביותר, והכרעת דבר זה תלוי בדעת הרופא. וכן אם לחולה השני יודע הרופא איך לרפאותו ולחולה הראשון אינו יודע אלא שהוא להשקיט רוחו היה מסתבר לכאורה שיש לו לילך תחלה להחולה שיודע לו רפואה, אבל ודאי לפעמים יש להרופא לילך קודם למי שהוא רק להשקיט רוחו כשיבין מזה שהוא חולה גדול ומיואש מהרופאים כיון שלפי הדרך היה צריך הרופא לילך אצלו קודם ומזה יש לחוש שיסתכן וצריך הרופא לעיין בהכרעתו היטב ולשם שמים לחיוב שעליו לרפא מאחר שהוא הרופא בעיר ובסביבתה, ובעיר גדולה כששני החולים הם מאלו שמחזיקין אותו לרופא שלהם.

### **שו"ת מנחת שלמה תניינא (ב - ג) סימן פו**

א. דין קדימה בריפוי ובמכשיר הנשמה. כתב הפמ"ג בריש סי' שכ"ח במש"ז סק"א אם יש אחד שודאי מסוכן עפ"י הרופאים וכדומה, וזה ספק, ורפואה אחת אין מספקת לשניהם, הודאי דוחה הספק עכ"ל, ולכן צריכים בעיקר להתחשב עם גודל הסכנה ועם הסיכויים להצלה, - התחשבות בגיל לא באה כלל בחשבון - ועיין בסוף מס' הוריות במשנה ובגמ' סדר של עדיפות בענין הצלה משבי וכן לענין צדקה וכדומה, אך חושבני שבזמננו קשה מאד להתנהג לפי זה. אולם להעביר מכשיר הנשמה מחולה לאחר שהוא במצב יותר קשה או שיש לשני יותר סיכויים להצלה מסופקני מאד, כי יתכן דחשיב כאילו הראשון כבר זכה במכשיר והחולה עצמו ודאי פטור מליתן מכשיר שלו לאחר אף אם השני יותר מסוכן, וכן אם כבר התחיל הרופא להתעסק עם חולה מסוכן מסתבר דכמו שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, כך הוא פטור - ואולי אסור - מלהניח את הראשון ולהתעסק עם השני כששניהם בסכנה אף אם יש יותר סיכוי להציל את השני. אגיד לו נאמנה שאין אני קובע מסמרים בכל מה שכתבתי כי השאלות הן חמורות מאד, ואינני יודע ראיות ברורות.